

Frijsendal friskolen – skoleåret 2021-22

Tilsynserklæring:

Tilsynsbesøgene er afviklet på forskellige hele ugedage gennem skoleåret. Datoerne er aftalt med skolens ledelse, men selve programmet for dagen lægges på dagen, så besøgene således er uvarslede for lærerne. Inden besøgene har jeg orienteret mig i ugebrevne på hjemmesiden, som jeg læser jævnligt. På besøgsdage har jeg deltaget i morgensamling og varierede fag og timer på forskellige klassetrin igennem skoleåret. Hver gang modtages jeg med stor venlighed og imødekommenhed af skolens personale. Under besøgene tager jeg notater ud fra mine iagttagelser, desuden samtaler jeg med eleverne, lærerne og så vidt det er muligt med skolens ledelse. Her kommer vi ind på, hvad der aktuelt er i fokus på skolen i denne periode og følger op på, hvordan det er gået siden sidste besøg. De seneste to år har skolens hverdag været meget præget af coronaen og har stillet store krav til alle ansattes fleksibilitet og omstillingsevner. Det er dog lykkedes at bevare skolens fællesskab med god atmosfære blandt både børn og voksne. Der hersker en rolig atmosfære på skolen, hvor elever og lærere har en god indbyrdes tone og gensidig respekt.

Stå mål med: Humanistiske fag.

På besøgsdage har jeg overværet fysisk danskundervisning på forskellige klassetrin.

I 2. klasse læser de Det satans ukrudt af Kim Fupz Aakesen. Her oplever jeg varierede arbejdsformer, som betyder, at eleverne deltager med god energi i undervisningen. Danskteksten inspirerer både til at samtale om det læste, at lege gæt og grimasser om noget, man er træt af og tegning af dyr, inspireret af de tegninger, som forfatteren til bogen selv har tegnet. I klasserummet opleves et forpligtende fællesskab og eleverne opfordres til refleksion, selv om de endnu er små elever.

I uge 6 har 6. klasse haft seksualundervisning med materialerne fra Sex og samfund. Her er der fokus på begrebet Grænser. Temaet indledes med klassedialog for at nærme sig begrebet. Materialet fra sundhedsstyrelsen indeholder både film og tekstoplæg, som er afpasset aldersgruppen. Både film og tekster er både alvorlige og humoristiske. Emnet fænger eleverne, som kan genkende begrebet forstået på flere måder, og efterhånden drejer underviseren samtalen ind på det mere personlige plan uden at gå over grænsen for det private. Det er en klassesamtale, hvor man mærker, at lærer og elever kender hinanden godt.

I 7. klasse har der på besøgsdagen været fokus på at forstå genren essay, og klassen har læst tekster om gys og gru. Materialerne, der anvendes hedder Vild med Dansk fra Gyldendal, og der arbejdes med flere forskellige slags teksttyper inden for hvert emne. Opgaver til teksterne findes således på nettet og både fysiske bøger og e-bøger inddrages.

I timerne inddrages mange forskellige faglige begreber, når klassen diskuterer, hvad hensigten med teksten er, hvilke virkemidler forfatteren benytter sig af og om slutningen er åben eller lukket. Også synsvinkler, graden af realisme og forfatterens valg af uhygge kommer klassen omkring i samtalerne om teksten. Eleverne holdes i gang af mange forskellige input og deltager med god gejst. Eleverne har fået stillet en svær opgave: de skal individuelt fremlægge fem minutter

I engelsktimerne på 7. klassetrin har emnet i en periode været Superheroes. Det er et godt emne for årgangen. Her har lærerne stillet eleverne en udfordrende opgave. I fem minutter skal de fremlægge

individuelt om emnet. Derfor laves fælles brainstorming om gode gloser, man kan inddrage i sin fremlæggelse.

Holdet har forinden været omkring et emne om skoler. Her har de udarbejdet beskrivelser og tegninger over skolen og dens indretning. Derefter har eleverne søgt om optagelse på de forskellige skoler. Også engelske podcasts har klassen lavet. Det vurderer lærerne er en god øvelse for dem af eleverne, der har lidt svært ved faget. Her er man knap så synlig, som når man står foran klassen. Når eleverne læser individuelle bøger med CD'er til, tilpasses udfordringerne til elevernes forskellige niveau.

Der tages differentierede hensyn til elevernes forskellige standpunkt, så alle har mulighed for at udvikle sig fagligt.

Stå mål med: Naturvidenskabelige fag

På besøgsdagene har jeg været omkring matematikfaget og Natur og Teknikfaget flere gange.

Femte klassesettrin arbejder med matematiksystemet Multi 5 fra Gyldendal. Denne dag arbejder klassen med at knække koden i tekststykker. Det er en svær udfordring at finde ud af, hvad regnestykket egentlig går ud på. Hvilke regningsarter skal anvendes? Det lægger op til fællessamtaler om metoderne og facit på klassen, så man kan hjælpes ad med at gennemskue dette. Ligeledes lærer eleverne, at det ikke er ligegyldigt, hvordan stykkerne skrives op i en besvarelse. Der er et fagsprog at lære i dette fag. Eleverne arbejder med god energi på at lære det, som er på dagsordenen.

Eleverne har i matematik i 8. klasse øvet sig i at sætte madreghnskaaber ind i excel-ark. Det er en teknisk udfordring, hvor enkle regnearter skal anvendes. Samtidig skal eleverne lære, hvordan det kan gøres mere eller mindre interessant, når det skal fremlægges. På dette klassesettrin arbejder man med matematiksystemet Kontext.

Natur-teknik i første klasse handler i denne periode om at lære dyr at kende. På besøgsdagen holder en elev et oplæg om en rovfugl. Han har forberedt sig godt og kan forklare, hvad han ved om dyret. Han har billeder med, som vises for klassen. Oplægget er et i rækken om skovens dyr og rovfugle. Det er tydeligt at se på eleverne, at de finder, det er et spændende emne. Senere viser læreren en tegnefilm om en fiskeørn. Også her har eleverne stor opmærksomhed og følger godt med. De opfordres til at deltage aktivt, og det er tydeligt at høre, at de har fået meget med.

På femte klassesettrin arbejder eleverne med forskellige selvvalgte emner i Natur og Teknik. Efter fordybelsen skal eleverne fremlægge deres emne for klassen. De valgte emner bevæger sig mest indenfor de biologiske temaer, så som Sneleoparden - Dinosaurer - Giftige svampe - Hjertet og Hjernen. Til fremlæggelserne sætter læreren fokus på fremlæggelsesformen. En overvejelse her kunne være, om man kan arbejde mere med de centrale arbejdsformer fra naturfag som har mere en eksperimenterende og undersøgende tilgang end kun en fortællende og afspejlende arbejdsform. Der er mange arbejdsformer og kompetencer, eleverne forventes at tilegne sig i naturfagene. Det er ikke tilstrækkeligt at skrive fortællinger om dyr for at det bliver til naturfagsundervisning. Men måske dækkes dette ind i andre perioder af året. Men det er en vigtig del at være opmærksom på.

Praktisk-musisk område

Dette fagområde har været meget hårdt ramt under perioden med Corona. Det er fag, som prioriteres meget højt på friskolen, og derfor er det ekstra sårbart under perioder som dem, vi har oplevet.

Selv om hverdagen så småt er ved at vende tilbage, skubbes de planlagte teateruger til senere i dette skoleår. Jeg havde ellers planlagt at møde på skolen for at se, hvordan arbejdet med teaterugen spænder af. Det må jeg fortsat have til gode.

Nu kan vi glæde os over, at det igen er muligt at afholde morgensamling på den sædvanlige måde. Nu kan dagens fødselsdagsbørn igen blive fejret med sang, og der kan gives fælles beskeder i samme rum.

Da det er første år med eksamen i de kreative fag, har underviserne måtte træde nye stier. Eleverne vælger ét af de kreative fag og har faget i to år, inden der afsluttes med eksamen. Desuden forventes det, at det kreative fag, som eleven har haft i to år, indgår i udarbejdelsen af den afsluttende projektopgave. Således kan eleverne vise og anvende den faglighed, de har udviklet i valgfaget ind i det tværfaglige projekt.

På besøgsdagene har jeg i år besøgt billedkunst og musik. Holdet i billedkunst arbejdede med kunstneren Tal R. På dagen var eleverne individuelt ved at male lærreder i farver, de hver især kunne lide. Sidenhen skulle der sættes et objekt ind på det farvelagte lærred, inspireret af Tal R. I timerne har holdet arbejdet både med teori og film om og med kunstneren. For at klæde eleverne godt på til prøven, har man valgt at de skal skrive en portefølje til hvert emne, som udgør årsplanen. Porteføljen består både af optegnelser, slides og notater fra undervisningen.

I valgfaget musik undervises eleverne også både teoretisk og praktisk. De skal lære og øve sig i at spille instrumenter, og de skal kunne læse noder. I den time jeg besøgte, blev der øvet sammenspil i et nummer, eleverne selv havde ønsket at arbejde med. På begge valgfagshold var eleverne meget aktive og engagerede i det, de var i gang med.

Står det samlede undervisningstilbud mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja. Undervisningen på skolen foregår gennemgående på et højt fagligt niveau. Der stilles relevante, alderssvarende krav til eleverne, når de arbejder med anerkendte undervisningsmaterialer, som man genfinder i folkeskolen. I skoleårets overordnede planer indgår flere fagdage, hvor fagene gennem denne anderledes organisering kan give eleverne mulighed for øget fordybelse og ændrede undervisningsrum også uden for skolen. Også de praktisk-musiske fag er tilgodeset i årsplanen, når der tænkes fælles teateruger ind. Undervisningen gennemføres med hensyntagen til de konkrete elever, således at kravene differentieres og giver alle mulighed for at udvikle sig fagligt. Desuden er de varierede arbejdsformer med til at øge motivationen og lærelysten hos eleverne. Der hersker en god atmosfære på skolen med gode relationer mellem elever og lærere.

Tilsynserklæringen er udarbejdet af

Birthe Lundgaard, april 2022

FRIHED OG FOLKESTYRE –

- Forbereder til at leve i et samfund med frihed og folkestyre

Forberedelsen til samfundet kommer meget tydeligt til udtryk, når eleverne skal lave projekter. Her kan man se, at rammen for årets projektforsløb i 9. klasse var overordnet emne: 'Det ændrede verden'. Her rækker opgaven tydeligt ud mod det omgivende samfund, og jeg kunne se, at elevernes emner spænder vidt så som: Black Lives Matters - Klimaforandringer - Kunstig intelligens - Hitlers vej til magten. Her viser valgene, at eleverne er optaget af deres samtid og har øje for, hvordan livet udformer sig forskelligt rundt om på kloden. Det er øjenåbnende for vores eget samfund.

Ligeledes kan dette iagttages i et valgfag som Billedkunst i overbygningen har kunstneren Tal R som emne. Her kan eleverne opdage nye facetter af samfundet og omsætte disse inspirationer til deres eget videre liv som borger i samfundet.

Men mest af alt er skolens omgangsform meget demokratisk og inddragende i den daglige skolehverdag. Eleverne bliver hørt og inddrages i undervisningens planlægning og udførelse.

Udvikler demokratisk dannelse?

Et eksempel på dette kunne være, at 6. klassen i det forgangne skoleår har planlagt, afviklet og arrangeret et cykelløb for skolens øvrige elever med alle de forskellige arbejdsopgaver, der følger med. Som arrangør skal man sørge for, at andre får en god oplevelse ud af begivenheden. Kravene til de forskellige aldersgrupper skal tænkes ind, og der er flere arbejdsopgaver i afviklingen, der er lidt kedelige at stå for, men de skal løses uanset. Der er megen demokratisk læring i dette, at man sammen skaber et fælles cykelløb for hele skolen, og måske får givet andre elever mere lyst til at cykle fremover, eller det betyder, at andre får øjnene op for cykling som en sportsgren. Alle kan deltage og alle kan få noget ud af et arrangement som dette. Den demokratiske dannelse kan udvikles både ved de elever, som arrangerer løbet, såvel som hos de elever, der deltager.

Kendskab og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

Hele skolens undervisning hviler på et fundament af humanisme og grundlæggende respekt for det enkelte barn. Heri ligger, at enhver elev behandles som det unikke individ, vedkommende er, samtidig med at alle skal lære at færdes i et respektfuldt fællesskab. Desuden undervises der i forskellige aspekter af rettighederne i flere fag som fx historie og dansk, og etiske aspekter berøres.